

УДК 378.147

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИТЯЧИМ ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ

Ксенія Єгорова

асистент кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи

Глухівського національного педагогічного

університету імені Олександра Довженка

м. Глухів, Сумська обл., Україна

ORCID ID 0000-0002-7154-8036

kseniagrigoirevna@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена питанню формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем. Процес формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем на формувальному етапі експерименту здійснювався поетапно і включав, відповідно до моделі, адаптивно-ознайомлювальний; пошуково-інформаційний; практико-моделювальний; аналітико-узагальнюючий етапи. Кожен етап мав певну мету, але всі вони відповідали компонентам розробленої моделі і спрямовувалися на формування готовності соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей шкільного віку з дитячим церебральним паралічем.

Ключові слова: майбутні соціальні працівники; формування готовності до соціальної реабілітації; метод; методика; активні методи навчання.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Для створення сприятливих і безпечних умов життя дітей із дитячим церебральним паралічем та їхніх родин системою освітніх, медичних закладів та соціальних служб України надаються соціальні послуги. Увесь спектр соціальних послуг має комплексний характер. Одним із значущих видів соціальної роботи з дітьми із захворюванням дитячого церебрального паралічу є соціальна реабілітація.

Повноцінне, а головне, результативне проведення процесу соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем вимагає формування й удосконалення змісту професійної підготовки фахівців із соціальної роботи, кінцевою метою якої повинна стати готовність фахівця до професійної діяльності певного спрямування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні напрями вивчення головних аспектів професійної підготовки соціальних працівників розглядалися в працях вітчизняних науковців: І. Зверевої, А. Капської, О. Карпенко, А. Колупаєвої, Л. Міщик, І. Миговича та ін. Феномен професійної готовності

майбутніх фахівців до професійної діяльності досліджується з різних позицій у працях М. Дяченко, Л. Кандибовича, Л. Кондрашова, Н. Левітова, Б. Сосновського та ін. Зміст та особливості професійної підготовки майбутніх соціальних працівників до роботи з дітьми з обмеженими можливостями здоров'я відображені в наукових пошуках Ю. Колодійчук, С. Шульце, Д. Данко та ін. Сайко Н. досліджує питання підготовки фахівців із соціальної сфери до соціальної реабілітації дітей. Проте проблема вивчення науково-теоретичних підходів та практики формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем не стала предметом окремого наукового дослідження.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є опис методики формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем (ДЦП).

Теоретичні основи дослідження. Розробка методики формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП є одним з важливих завдань дослідно-експериментальної роботи. В основі поняття «методика» покладено термін «метод» («methodos» – шлях дослідження чи пізнання). Згідно з твердженням науковця О. Гончаренка, метод є способом організації практичного й теоретичного засвоєння дійсності, зумовлений закономірностями певного об'єкта (Поліщук, 2006).

Для успішної реалізації процесу формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП виникла необхідність визначення структури, змісту навчально-методичного забезпечення процесу формування готовності майбутніх соціальних працівників за вищезазначеним напрямком.

Структуру і зміст навчально-методичного забезпечення процесу формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП складають такі структурно-змістовні одиниці:

- нормативно-навчальна база (Державний освітній стандарт підготовки соціальних працівників (Галузевий стандарт вищої освіти, 2004), низка ключових компетентностей відповідно до державних вимог до мінімального змісту рівня підготовки фахівців за спеціальністю «соціальний працівник», робочі програми та навчальні плани, плани лекційних, семінарських, практичні матеріали занять відповідно до загального навчального плану ЗВО);

- робоча програма курсу за вибором «Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем», яка передбачала лекційні, практичні, лабораторні заняття, проекти самостійної, дослідницької, творчої діяльності студентів; засоби контролю, спрямовані на

визначення не лише рівня засвоєння знань, але й на виявлення здібності використання знань у практичній діяльності;

- методичні рекомендації щодо викладання курсу за вибором «Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем» у студентів напрямку підготовки 231 «Соціальна робота» ОС «бакалавр» (Єгорова, 2018);

- завдання до виробничої практики на робочому місці соціального працівника (4 курс);

- дослідницький напрям (теми курсових, дипломних студентських робіт; завдання з написання тез, статей відповідно до тематики).

Мета впровадження методики – здійснити роботу з формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціально-реабілітаційної роботи з дітьми молодшого шкільного віку з ДЦП відповідно до моделі та організаційно-педагогічних умов, визначених у науковому дослідженні.

Основними завданнями впровадження були:

1. Перевірити на практиці ефективність умов формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП.

2. Удосконалити підготовку майбутніх соціальних працівників до виконання соціально-реабілітаційної роботи з дітьми молодшого шкільного віку з ДЦП.

3. Оптимізувати процес формування готовності майбутніх соціальних працівників шляхом використання інтерактивних методів навчання.

Результати дослідження. Процес формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП на формувальному етапі експерименту здійснювався поетапно, відповідно до моделі: адаптивно-ознайомлювальний (1 – 2 курси); II – пошуково-інформаційний (2 – 3 курси); III – практико-моделювальний (2 – 4 курси); IV – аналітико-узагальнюючий (3 – 4 курси).

На першому адаптивно-ознайомлювальному етапі відбувалося знайомство майбутніх соціальних працівників із специфікою професійної діяльності загалом та частково в напрямку соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП, що сприяло реалізації першої організаційно-педагогічної умови: забезпечення міждисциплінарної інтеграції в змісті теоретичної підготовки майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП. Завдання цього етапу: формування мотивації та засвоєння первинних теоретичних знань із відповідного напрямку роботи в процесі вивчення навчальних дисциплін. Реалізація завдання етапу здійснювалося на 1 – 2 курсах у межах таких основних навчальних дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Волонтерський рух», «Історія та теорія соціальної роботи», «Соціальна і демографічна статистика», «Вікова фізіологія», «Загальна психологія», «Соціальна профілактика», «Вікова і педагогічна психологія»,

«Соціальна політика в Україні», «Соціальна психологія», «Соціальна педагогіка» тощо, які надавали теоретико-практичну базу для подальшого ефективного впровадження розробленого нами курсу за вибором. Поглибити та засвоїти отримані знання студенти мали можливість під час проходження на 1 – 2-му курсі професійно-орієнтовної практики, а також у процесі залучення з 1-го курсу майбутніх соціальних працівників до волонтерської та благодійної діяльності із дітьми з особливими потребами, зокрема з дітьми молодшого шкільного віку з ДЦП.

Завданням другого – пошуково-інформаційного – етапу було розширення знань студентів та оволодіння соціально-реабілітаційними методиками і техніками в роботі з дітьми молодшого шкільного віку з ДЦП. Також виконання вищезазначеного завдання сприяло реалізації першої педагогічної умови: забезпечення міждисциплінарної інтеграції в змісті теоретичної підготовки майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП. Таку можливість вони отримали під час вивчення навчальних дисциплін упродовж 2 – 3 курсів. До відповідних дисциплін віднесено: «Методи та організація соціальних досліджень», «Біологічні і медико-соціальні основи здоров'я», «Соціальне інспектування», «Спеціалізовані служби в соціальній сфері», «Актуальні проблеми соціальної політики», «Соціологія сім'ї та молоді», «Технології соціальної роботи», «Організаційно-кадрова робота в системі соціального захисту», «Соціальна робота з різними групами клієнтів», «Правове регулювання соціальних конфліктів», «Основи психодіагностики та психоконсультації», «Прикладні методики в соціальній сфері», «Соціальний супровід клієнта» тощо. Позитивним є те, що студенти мали змогу апробувати свої знання в ході технологічної та стажерської практик на 2 і 3 курсах, спрямованих на поглиблення та закріплення отриманих ними знань.

На практико-моделювальному етапі (2 – 4 курси) майбутні соціальні працівники повинні були засвоїти соціально-реабілітаційні ситуації за конкретними зразками та навчитися застосувати соціально-реабілітаційний інструментарій у своїй професійній діяльності. У межах таких навчальних дисциплін, як «Основи реабітології», «Менеджмент соціального забезпечення», «Соціальна робота в закладах освіти», «Технології соціальної роботи» тощо, забезпечувалася реалізація головної мети III-го етапу моделі формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем.

З метою виконання завдань відповідного етапу нами був розроблений для впровадження курс за вибором «Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем». Теоретико-практичним підґрунтям засвоєння відповідного курсу були навчальні дисципліни, які студенти вивчали впродовж 1 – 4 курсів.

Робоча програма курсу за вибором «Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем» містить

базові знання щодо історичних фактів соціальної реабілітації, термінології, загальної характеристики структури соціальної реабілітації та захворювання ДЦП, законодавчої бази, структури, особливостей соціально-реабілітаційної роботи з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем.

Мета програми полягала в розкритті теоретичних і практичних аспектів соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем. Зауважимо, що завданням вивчення курсу є формування в студентів знань, умінь, навичок та особисто-професійних якостей, які потрібні для виконання професійних обов'язків, що постають на конкретному етапі соціально-реабілітаційної роботи з дітьми молодшого шкільного віку з ДЦП.

Упродовж навчальних годин, які відведено на теоретичну частину курсу за вибором «Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем», майбутні фахівці актуалізували і поглибили здобуті раніше знання, одночасно набуваючи нових специфічно професійних знань з особливостей проведення соціально-реабілітаційної роботи з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем.

Так, упровадженню третьої педагогічної умови сприяла систематизації навчально-методичного комплексу курсу за вибором «Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем», яка вимагала розробки відповідного навчального курсу.

Погоджуємося з думкою Н. Берденникової (2006) про те, що ефективність професійної підготовки майбутнього фахівця із соціальної роботи залежить не лише від взаємоузгодженості етапів цієї підготовки, але і від форм та методів навчання, використаних для її забезпечення. Для заохочення студентів до активної комунікативної та пізнавальної діяльності в процесі викладання теоретичного матеріалу у формі лекційних занять нами використовувалися такі нетрадиційні методи ефективної роботи майбутніх соціальних працівників, а саме: диспути, використання інформаційно-комунікативних технологій (перегляд інформаційно-пізнавальних фільмів, презентації), розгляд конкретних складних життєвих ситуацій, постановка проблемних питань, пояснювально-ілюстративні методи тощо.

Нами передбачено активне застосовування проблемної лекції в упровадженні курсу за вибором. Проблема лекція характеризується активною участю студента, що спонукає його до активного та свідомого засвоєння нових знань. Зазначена форма навчання сприяла розвитку пізнавального інтересу до предмета і теоретичного мислення; забезпечувала професійну мотивацію, корпоративність.

У процесі практичних і лабораторних занять для залучення майбутніх соціальних працівників до практико-орієнтовного процесу навчання ми передбачали підтримання процесу обміну інформацією з метою розвитку в студентів умінь та особистісно-професійних якостей, які потрібні для проведення соціально-реабілітаційної роботи з дітьми молодшого шкільного

віку з дитячим церебральним паралічем. Кожне практичне і лабораторне заняття містило мету, окремий хід занять та проводилося як за традиційною схемою, так і за інноваційною: у формі екскурсій, виступів із подальшою тематичною дискусією, рольових ігор, круглих столів, представлення презентацій тощо. Насамперед, це сприяло виконанню четвертої педагогічної умови щодо включення студентів до практико-орієнтованого процесу навчання.

Під час проведення практичних і лабораторних занять із курсу за вибором нами передбачається використання таких інтерактивних методів: мозкової атаки, тренінгу, аналізу проблемних ситуацій, творчих завдань, підготовки презентації, технологічного практикуму тощо. Використання цих методів обумовлює підвищення ступеня прояву пізнавальної активності і самостійності студентів за напрямком підготовки «Соціальна робота» в навчально-практичній та творчій діяльності, формуванню в них умінь аналізувати ситуацію з погляду формулювання тактичних й стратегічних цілей та умов їхнього досягнення.

Ефективним методом колективного обговорення під час проведення практичної частини курсу за вибором є «Мозковий штурм». Це метод із пошуку конкретних рішень, що спонукає учасників проявляти свою уяву та творчість, який досягається шляхом вільного вираження думок усіх учасників.

Підготовка до проведення практичних і лабораторних занять із навчально-методичного комплексу навчального курсу «Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем» містила низку завдань практичного характеру: з нагоди новорічних свят підготовка та проведення святкового заходу для дітей з інвалідністю і благодійний збір іграшок та книжок для вихованців Центрів соціальної реабілітації дітей з інвалідністю; у межах тижня кафедри до Міжнародного дня осіб з інвалідністю: відкрите заняття; стенди-презентація з соціальної реклами; участь у флешмобі «Марш толерантності»; соціальна акція «Від серця до серця», благодійна акція «Де є добрі люди, там біди не буде».

Одним із засобів лабораторного заняття з курсу за вибором було творче завдання. З метою визначення найнеобхідніших особистісно-моральних якостей соціального працівника в проведенні соціально-реабілітаційної діяльності з дітьми молодшого шкільного віку з ДЦП, а надалі – для визначення показників мотиваційно-особистісного критерію готовності, нами передбачено проведення такого творчого завдання серед студентів контрольної та експериментальної груп: написання міні-твору на тему «Найважливіші особистісно-моральні якості соціального працівника в проведенні соціально-реабілітаційної діяльності з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем». Відповідно до визначених особистісно-моральних якостей у подальшому були підібрані та проведені методики діагностування щодо готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП.

Так, під час теоретичної та практичної підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-реабілітаційної роботи з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем під час упровадження курсу за вибором нами було передбачене використання інтерактивних й нетрадиційних методів і технологій навчання для підвищення ефективності формування в студентів якостей, які відповідають заявленим критеріям. Крім того, у процесі підготовки організувалась самостійна робота студентів, здійснення якої нами передбачалося в позааудиторний час та також мало на меті включення студентів до практико-орієнтованого процесу навчання й сприяння творчому підходу студентів до пошуку необхідної інформації. Самостійна робота студентів планувалася нами відповідно до етапів підготовки та до теоретичних модулів навчання.

Четвертим етапом є аналітико-узагальнювальний. Головною метою етапу було формування цілісного уявлення про систему соціальної роботи взагалі та соціально-реабілітаційну роботу з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем зокрема. На цьому етапі здійснювалась підготовка студентів до самостійної діяльності, їхньої подальшої самоосвіти та самовиховання. Майбутні соціальні працівники вчилися аналізувати, знаходити шляхи вирішення складних ситуацій під час проведення соціальної реабілітації дитини молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем та її родини. Саме на цьому етапі був уведений соціально-технологічний практикум у різних соціальних установах (виробнича практика на місці роботи соціального працівника).

Для реалізації четвертої педагогічної умови, а саме: включення майбутніх соціальних працівників до практико-орієнтованого процесу навчання, яка включає в себе залучення студентів до процесу практичної соціально-реабілітаційної діяльності, нами було розроблено та апробовано завдання до виробничої практики для студентів спеціальності «Соціальна робота» як помічника соціального працівника та розроблена орієнтовна програма з комплексної реабілітації для дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем.

У межах формувального етапу експериментального дослідження нами розроблені завдання та методичні рекомендації щодо проходження практики майбутніх соціальних працівників. Завдання до практики з курсу за вибором «Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем» розраховане для студентів четвертого курсу напрямку підготовки 231 «Соціальна робота» ОС «бакалавр», за реабілітаційним напрямком. Об'єктом практики є діти молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем. Головна мета реабілітаційного напрямку практики – сформулювати готовність майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП на практиці.

Упродовж усього періоду навчання студенти включилися в навчально-дослідницьку роботу поза освітнім процесом. У формі участі в обговоренні вони були залучені до наукових семінарів, засідань, інтернет-конференцій, які пов'язані з тематикою про особливості життєдіяльності дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем та їхніх родин, проведення соціально-реабілітаційної допомоги з ними. У II півріччі 4-го курсу майбутні фахівці соціальної сфери брали участь у круглому столі на тему: «Світ очима дитини з дитячим церебральним паралічем», головною метою якого було розкриття та усвідомлення кола соціальних проблем дітей молодшого шкільного віку із захворюванням дитячим церебральним паралічем та їхніх родин.

Трансформація традиційних навчальних завдань у комплекс практико-спрямованих дає змогу використання як провідного елемента змісту навчання особливого виду досвіду – практико-орієнтованої діяльності, у результаті якої формуються професійні знання і вміння майбутніх соціальних працівників, необхідні для роботи з дитиною із особливими потребами.

Забезпечення міждисциплінарної інтеграції в змісті теоретичної підготовки майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП як першої педагогічної умови також реалізовувалась упродовж чотирьох етапів за рахунок оволодіння майбутніми соціальними працівниками необхідними теоретичними знаннями з різних сфер наук (фізіології, педагогіки, психології, соціології тощо), які містяться у навчальних дисциплінах, підібраних відповідно до навчальних планів підготовки студентів за ОС «бакалавр» спеціальності 231 «Соціальна робота». Нами було виокремлено коло навчальних дисциплін, що містили такі курси дисциплін: «Вікова фізіологія», «Вікова та педагогічна психологія», «Історія та теорія соціальної роботи», «Соціальна педагогіка», «Соціальна психологія», «Технології соціальної роботи» тощо. Усе це допомогло розвинути спроможність студентів до системного мислення, посприяти побудові повного обсягу системи необхідних знань із питань соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з ДЦП.

Реалізація другої умови, а саме: розширення кола суб'єктів у процесі підготовки майбутніх соціальних працівників до соціально-реабілітаційної роботи із дітьми молодшого шкільного віку з ДЦП, відбувалась під час упровадження навчально-методичного комплексу курсу за вибором «Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем» та проходження фахових практик (безвідривна ознайомлювальна, волонтерська, стажистська, виробнича). До здійснення теоретичної частини курсу за вибором залучалися фахівці з соціальної роботи, які мали теоретико-практичний досвід у соціально-реабілітаційній роботі з дітьми молодшого шкільного віку з ДЦП (лікарі, практичні психологи, соціальні працівники, учителі-реабілітологи та ін.).

Так лекційний блок із навчального курсу був змодельований через активізацію суб'єкт-суб'єктної взаємодії в колі «викладач-студент» за допомогою інтерактивних методів: пояснювально-ілюстративного методу з підґрунтям на життєвий досвід та майбутню професійну діяльність студентів, навчальної дискусії, проблемної лекції (теми: «Теоретичні основи захворювання ДЦП», «Специфіка психофізичного та соціального розвитку дітей молодшого шкільного віку з ДЦП у соціально-реабілітаційній роботі соціального працівника»). Запровадження відповідної педагогічної умови заохочувало студентів до більш свідомого, повноцінного розуміння себе як спеціаліста в соціально-реабілітаційному напрямку роботи із дітьми з особливими потребами. Також це сприяло формуванню мотиваційного та рефлексивного компонентів досліджуваної готовності, а саме: ефективному засвоєнню позитивних професійних стереотипів і створенню підґрунтя для подальшої професійної самоорганізації майбутніх фахівців.

Висновки. Так, упровадження методики формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем відбувалося в чотири етапи. Кожен з етапів мав окрему мету, але всі вони відповідали компонентам розробленої моделі та були спрямовані до єдиної мети: сформувати готовність майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем.

Подальших розвідок потребують питання щодо організації впровадження методики з формування готовності майбутніх соціальних працівників до соціальної реабілітації дітей молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем та аналізу результатів із відповідної дослідно-експериментальної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берденникова, Н. Г., Мезенцев, В. И, і Панов, Н. И. (2006). *Организационное и методическое обеспечение учебного процесса в вузе: учебно-метод. пособие*. Санкт-Петербург, Россия.
2. Галузевий стандарт вищої освіти (2004): Проект: Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра (назва освітньо-кваліфікац. рівня), за спец. 23, напрям підготовки 231: Освітньо-проф. програма підготов. бакалавра. Т. С. Яценко та ін. (Розробн.). Київ, Україна.
3. Єгорова, К. Г. (2018). *Соціально-реабілітаційна робота з дітьми молодшого шкільного віку з дитячим церебральним паралічем: методичні рекомендації*. Глухів, Україна.
4. Поліщук, В. А. (2006). *Теорія і методика професійної підготовки соціальних педагогів в умовах неперервної освіти*. Н. Г. Ничкало (Ред.). Тернопіль, Україна.

THE METHODS OF FORMING THE INTENDING SOCIAL WORKERS' READINESS TO SOCIAL REHABILITATION OF PRIMARY SCHOOL CHILDREN WHO HAVE CEREBRAL PARALYSIS

Kseniia Yehorova

Assistant of the Department of Social Pedagogy and Social Work
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University,
Hlukhiv, Sumy region, Ukraine
ORCID ID 0000-0002-7154-8036
kсениагригоревна@gmail.com

Abstract. The article deals with the issue of forming the intending social workers' readiness to social rehabilitation of primary school children who have cerebral paralysis. The process of forming the intending social workers' readiness to social rehabilitation of primary school children who have cerebral paralysis at the formative phase of the experiment was carried out in stages, according to the model: adaptive and studying stage; search and information one; practical modelling; analytical and generalizing stage.

At the first, adaptive and studying stage, the acquaintance of intending social workers with the specificity of professional activity both in general and in the sphere of social rehabilitation of primary school children with cerebral paralysis took place. The task of this stage is forming the motivation and mastering theoretical knowledge according to the mentioned sphere of work in the process of studying the course.

The task of the second, search and information stage was to increase the students' knowledge and to master the social and rehabilitation methods and techniques in working with primary school children who have cerebral paralysis.

At the practical modelling stage, intending social workers should have mastered social and rehabilitation situations on specific examples and learned to apply the set of social and rehabilitation means in their professional activities.

The main aim of the fourth, analytical and generalizing stage was forming the holistic views about the social work system in general and about the social and rehabilitation work with primary school children who have cerebral paralysis in particular. At this stage the students were trained in independent work; they improved their further self-education.

Each stage had a certain purpose, but all of them matched the components of the developed model and were aimed at forming the intending social workers' readiness to social rehabilitation of primary school children who have cerebral paralysis.

Key words: intending social workers; forming the readiness to social rehabilitation; a method; active teaching methods.

REFERENCES

1. Berdennikova, N. H., Mezentsev, V. Y., Panov, N. Y. (2006). *Organisational and methodological support of educational process at higher education institution: tutorial*. Sankt-Peterbug, Russia.
2. Framework Standard of Higher Education (2004): Project: Educational and Classificational Characteristics of Bachelor, in specialty, 23, subject area 231. *Osvitno-prof. prohrama pidhotov. bakalavra*. T. S. Yatsenko (dev.). Kyiv, Ukraina.
3. Yehorova, K. H. (2018). *Social and rehabilitative work with primary school children who have cerebral paralysis: methodological recommendations*. Hlukhiv, Ukraine.
4. Polishchuk, V. A. (2006). *Theory and methodology of professional training of social pedagogues in the conditions of continuing education*. N. H. Nychkalo (ed.). Ternopil, Ukraine.

Матеріали надійшли до редакції 20.05.2019 р.